

llibrescopi

Passeig literari per Dinamarca

A *La escritora vive aquí*, publicat per Gatopardo Ediciones, **Sandra Pa-trignani** recorre les cases on visqueren, somiaren i s'indignaren escriptors com **Colette**, **Karen Blixen** o **Marguerite Yourcenar**. Un recorregut seductor, entre la crònica i la fascinació, que a Itàlia va quedar finalista del prestigiós premi Strega. Em pica tant la curiositat que faig les maletes i me'n vaig fins a Rungsted, una població costanera danesa a la vora del mar Bàltic, a mirar el que mirava **Karen Blixen**, l'autora d'alguns dels millors contes del segle XX i d'aquella fascinant crònica personal del seu afany impossible, titulada *Memòries de l'Àfrica*. Després de 17 anys lluitant contra la meteorologia, el masculisme, el supremacisme colonial anglès, el seu propi esnobisme d'aristòcrata danesa a la selva i la mort de l'únic home que va estimar, va tornar abatuda a la casa familiar de Rungsted.

El Karen Blixen Museet està regentat amb eficiència escandinava, però sense excessiva rigidesa. Et deixen 45 minuts perquè vagaregis per la casa al teu aire fins al següent grup de visites, encara que hi ha cordons que no et permeten grapejar on no toca. Allà hi ha els seus llibres, les seves estufes de ferro colat per als hiverns bàltics, les llances massais, el gramòfon amb el que anava a caçar lleons mentre escoltava Schubert enmig de la selva, la seva porcellana, la foto de **Denys Finch Hatton**, l'amor que va quedar enterrat a l'Àfrica. Hi ha un cafè encantador als baixos i al voltant de la casa uns jardins frondosos on et sembla que percep els passos de Karen Blixen entre la fullaraca. Després d'un passeig solitari, emociona trobar-se al peu d'un arbre gegantí, com un guardià silenciós, amb la seva tomba; una làpida molt austera, com ella va voler, enmig del bosc.

A la capital, Copenhaguen, no perden ocasió en tots els *tours* d'assenyalar els llocs on **Hans Christian Andersen** residia en el pintoresc (i molt turístic) Port Nou (Nyhavn) per la proximitat amb el teatre. Ni de dirigir tots els vaixells de visites al peu de la *Sirenetta*, estàtua emblemàtica (encara que te la imaginis molt més gran) que va regalar a la ciutat el fundador de l'empresa cervesera Carlsberg com a homenatge a Andersen. Però on causa sorpresa com l'escriptor impregna la ciutat és a la seva localitat natal, Odense, on va néixer el 1805.

Hi ha una ruta perfectament marcada (i un tiquet conjunt) que permet visitar el museu amb 32.000 objectes, la casa de la seva infantesa a Munkmøllestræde, el centre cultural infantil atapeït de disfresses ambientat en el món de les fades d'Andersen i la casa natal. Voltes per Odense i sembla que d'una d'aquelles cases de fusta pintades de colors hagi de sortir el mateix autor de *La princesa i el pèsol*. De fet, se t'apareix per tot arreu: Andersen et somriu amb la seva efígie gravada fins i tot des de les tapes de

La casa museu de Karen Blixen a Rungsted

T. ITURBE

les clavegueres. El centre de la ciutat està de cap per avall i pregunto a la vigilante de la seva casa natal si hi construiran pisos o un aparcament, que és el que fem per aquí. Doncs no: en ple centre de la ciutat construiran... un altre museu Andersen! La dona, molt orgullosa, em diu que substituirà l'antic i s'inaugurarà a finals d'aquest any. És una obra de l'arquitecte japonès **Kengo Kuma**: un edifici de 5.600 metres quadrats que enfonsarà dos terços del seu volum sota terra i a nivell de carrer mostrarà uns grandiosos jardins de grans arbres que remetran als boscos encantats d'Andersen, vistos pel minimalisme japonès. Una ciutat, un país, que ha fet dels seus escriptors un eix sobre el qual pivota la seva tradició cultural i la seva projecció internacional. Aquí tenim molt per aprendre de Dinamarca i buscar un model de ciutat que no pivoti només al voltant de cuiners estrella i franquícies. |

ANTONIO ITURBE

Detall d'una il·lustració de Toni Borrell per al dossier

ARXIU

Vanguardia Dossier

Israel a fons

ARIADNA GARCÍA LLORENTE

El conflicte entre Israel i Palestina és àmpliament conegut entre les persones versades en política del nostre país, especialment entre l'esquerra militant, sempre activa en la seva solidaritat amb Gaza. Si bé aquest és un aspecte fonamental de l'actualitat política israeliana, "el poble elegit" (així reconegut pel 57% de la població del país) s'enfronta a moltes més qüestions, totes recollides al nou dossier de *La Vanguardia*, *El nuevo Israel*, a tall d'estat de la qüestió de la geopolítica de l'Orient Mitjà.

Aprenem que a Israel hi ha quatre grans grups d'identitat, de mida similar: els jueus ultraortodoxs (haredis), els jueus nacionalistes religiosos, els jueus laics i els àrabs. Cadascun és representat per un o dos partits polítics i per això els governs israelians es formen en coalicions majoritàries. Però l'augment de la fecunditat dels haredis –a 6,9 fills de mitjana per dona– augmenta considerablement la seva proporció i, amb això, el seu poder. Els privilegis són molts: evitar el servei militar obligatori, tenir els seus propis tribunals religiosos i influir en la vida dels jueus laics amb el cessament de tota activitat comercial i del transport públic en sàbat. A més, el president Netanyahu va aprovar una llei que permet que les escoles ortodoxes es neguin a ensenyar matèries seculars com les matemàtiques, les ciències o l'anglès, la qual cosa inhabilita els seus estudiants per a qualsevol feina, per la qual cosa continuaran requerint ajuts socials.

Els nacionalistes religiosos, per la seva banda, parlen d'"Estat jueu".

Però, ¿això és compatible amb la democràcia liberal que pretén ser Israel? Omri Boehm és clar: no. "En un Estat jueu, l'expressió 'el poble' designa els jueus més que els ciutadans sense distinció de religió i origen ètnic (...) Els àrabs d'Israel, senzillament, no són jueus. A causa de la seva pertinença ètnica, la sobirania no està a les seves mans". Una veritat impronunciable pels polítics no nacionalistes, ja que la Knesset especifica que "qualsevol persona o partit que negui el caràcter jueu i democràtic d'Israel serà exclòs de la participació en les eleccions".

No tot són males notícies. Israel està entre els països amb més esperança de vida, l'emigració a nivells mínims i té un atur del 5%. Per això el dossier, a més d'aprofundir en els conflictes interns del país, explora el seu terreny, fecund per a les *start-ups* i la innovació, la seva relació amb els països del Golf, la importància dels Estats Units a nivell geoestratègic –l'enemistat de Netanyahu amb Barack Obama i la seva afinitat amb Donald Trump– i les seves relacions amb Europa i Espanya.

De les últimes pàgines del dossier, dedicades a ressenyar llibres de ficció, literatura i cinema d'autors israelians, es conclou amb claredat que, davant les preocupacions més fragmentades dels polítics del país, als artistes els preocupa –i per això exploren i ressalten–, sobretot, el conflicte palestino-israelià. |

Vanguardia Dossier

El nuevo israel

(NÚMERO 75, GENER-MARÇ 2020). 96 PÀGINES. 5,49 EUROS